

Fabrikant N. Hede Nielsen døde i Dag

Efter nogen Tids Svagelighed døde Fabrikant N. Hede Nielsen I Eftermiddag paa Horsens Sygehus, 64 Aar gammel. I de sidste Dage havde Kræfterne været aftagende, og i flere Døgn laa Fabrikant Hede Nielsen bevidstløs hen, og i Eftermiddag udaandede han, uden at være kommen til Bevidsthed.

Niels Hede Niensens Liv var et Eventyr — et Eventyr saa straa-Aar efter Starten gik man over lende, at det er som skrevet ud af H. C. Andersen. Det blev ikke sunget ved hans Vugge i det fattige Boelsmandshus paa As Hede, at han ikke alene skulde blive Horsens Bys største Industri-magnat og en af Danmarks rigeste Mænd, men tillige en Mand, der skulde skabe Virksomheder, der kom med i Verdenskapløbet, saa de vandt Ære og Berømmelse langt ud over Danmarks Grænser.

Hede Nielsen fik en Landsbydrengets Skolegang. Han blev uddannet i en Handelsbod, men medfødt Evne og sikkert Øje for, hvad der kunde give Arbejde og Beskæftigelse, førte ham frem til den Førerstilling, han ved sin Død havde indenfor den horsensianske Storindustri. I Hjemmet paa As Hede i Bjerre Herred blev han tidligt vænnet til at bestille noget og til Nøjsomhed og Agtpaagivenhed. Hvis Hede Nielsen skulde være gaaet i Slægtens Spor, skulde han naturligvis have været Landmand, men det havde han ingen Lyst til. Han vilde være Handelsmand og fik sin første Uddannelse i en blandt Købmandsforretning i Herning. Han havde imidlertid den Opfattelse, at man maatte specialisere sig, og 21 Aar gammel fik han Plads i Cykleforretningen »Citus« i Odense, først som Lagerekspedient og senere som Rejsende. Det var umiskendeligt, at han havde Talent for Handelen. Han tjente godt, ca. 6000 Kr. om Aaret, det var mange Penge den Gang. Men ikke nok for Niels Hede Nielsen. Naar han forlod den sikre Stilling, han havde faaet, var det, fordi han havde sin medfødte Bondetrang til at gøre noget. Derfor vilde han selv have Forretning. Og denne Forretning skulde ligge i Horsens, som var Købstaden for Bjerre Herred. Her aabnede han den 16. November 1906 i Hestedsdamsgade 15 sammen med en anden Bjerre Herreds-Dreng, I. Chr. Mikkelsen, en Cykle og gros Forretning. Det blev Vendingepunktet Hede Niensens Liv, men hverken han eller nogen anden anede den Gang, at Spiren var lagt til en Mangemillion-Forretning og til Industrivirksomheder, der skulde faa den allerstørste Betydning for Horsens By. Startkapitalen var kun 3500 Kr., som Hede Nielsen havde

sammensparet, men allerede to til Fabrikation. Mikkelsen og Nielsen supplerede hinanden efter Temperament og Naturel. Mikkelsen besørgede Arbejdet hjemme, og Hede Nielsen rejste Lid og solgte Varen. Dette Samarbejde fortsattes til 1930, da I. Chr. Mikkelsen begyndte Gummifabrikken, og Hede Nielsen blev Eneindehaver af Cyklefabriken, der udvidedes til ogsaa at omfatte Fabrikationen af Cyklesadler, for hvilken Fabriken blev den førende i Danmark.

I de 13 Aar, der nu fulgte, sattes der stadig nye Skud paa Hede Niensens Virksomheder, saaledes at de antog et eventyrligt Omfang. Fabriken i Hestedsdam blev for Hede Nielsen havde i nogen Tid gaet og set paa Crome & Goldschmidts forlode Fabriksbygninger paa Fabrikvej, gode, velbyggede Lokaler — og han tænkte, at det kunde være dejligt at give dem Liv igen, at faa Arbejdet til at blomstre. Skønt han blev advaret, købte han dog Fabriksbygningerne og flyttede sine Virksomheder. Det gik straalende. Ikke alene blev alle de gamle Bygninger taget i Brug, men nye blev opført, og her ligger nu ikke alene Cyklefabriken, Cyklesadelfabriken og Radiofabriken — og Radiofabriken har ogsaa bidraget til et stort Snedkerværksted, hvor Tilvirkningen af Radioskabe foregaar. Det sidste Skud paa Virksomheden blev Skandinavisk Rørfabrik, men derudover havde Hede Nielsen Iltfabriken i Levysgade og Gasfabriken i Thorsted.

Da Hede Nielsen for 4 Aar siden fyldte 60 Aar, gav han Horsens Folkeblad nogle Tal, der illustrerede den rivende Vækst, der sørgede hans Virksomheder. Jeg vil antage, at vi omsætter mellem 11 og 12 Mill. Kr. om Aaret. Vi laver 30,000 Cykler og 300,000 Cyklesadler aarligt, godt 10,000 Radioapparater, ca. 20,000 Ilt- og Gasflasker om Maaned, og i Rørfabriken bliver der tilvirket ca. 1000 Tons Jernrør hver Maaned. Mellem 6 og 700 Mennesker har Arbejde herved, saa der er jo ikke nogen ringe Del af Horsens Bys Indbyggere der direkte eller indirekte er interesserede i vore Virksomheder.

Ved Siden af sine store industrielle Foretagender har Hede Nielsen udfoldet en betydelig Laanevirksomhed, saaledes at han havde Kapitalinvesteret i sikre Foretagender Landet over. Desuden havde de store horsensianske Virksomheder Datterselskaber baade i Nr. Sundby og København.

Det er altsaa en vældig Koncern, der nu har mistet sin øverste Leder, men Hede Nielsen har i Tide sørget for at opbygge en Organisation, der er saa fasttømret, at den kan fortsætte, naar dens stærke Skaber en Dag maatte slippe sit Tag i den. Efter at Fabriken var flyttet ned

paa Fabrikvej, trak han sig tilbage som Direktør for Cyklefabriken, hvis daglige Ledelse blev overdraget til hans ældste Søn, Eigil Hede Nielsen, og Direktør L. Hansen, medens hans yngste Søn, Ove Hede Nielsen, senere blev Chef for Radiofabriken. I Iltfabriken indtraadte Direktør Kraul for nogle Aar siden i Direktionen. Den Virksomhed, der stod Hede Niensens Hjerter nærmest, var Rørfabriken, men den har maattet ligge stille under Krigen, da det var umuligt at faa Raavarer. Naar Hede Nielsen holdt saa meget af Rørfabriken, var det utvivlsomt, fordi den passede for hans Kampnatur. Til Trods for, at han maatte indføre Raavaren og ikke var Medlem af Rørkartellet, var han i Stand til at fabrikere Rør, der kunde konkurrere paa Verdensmarkedet. Rørkartellet forsøgte i sin Tid at slaa den danske Virksomhed ud ved en Dumping-Konkurrence, men saa fandt Hede Nielsen paa, at naar man ikke kunde tjene Penge ved at sælge Rør i Danmark, skulde de eksporteres — til Udlandet. Indtil Krigen begyndte, eksporterede han Rør saa langt som til Sydafrika, Indien, Kina samt til Sverige, Norge, Finland og Portugal. Ogsaa fra andre af Hede Niensens Virksomheder var der Eksport til Udlandet. Denne Eksport har Krigen nu stoppet. Men Virksomheden er ogsaa i Krigstiden blevet stadig udbygget, saaledes at den staar parat til at tage Konkurrencen op, naar Freden en Gang kommer.

Hvis man spørger om, hvad Hemmeligheden er ved den vældige Sukces, Fabrikant Hede Nielsen havde som Storindustri-drivende i Horsens, maa Svaret blive, at den bygger paa de geniale Egenskaber, han havde som Handelsmand. Der er intet tilfældigt i hans Liv. Han har ikke været nogen Aladdin Type, der modtog de Appelsiner, andre kastede i hans Turban. Han har skabt sig sine Virksomheder ved jernhaardt Slid og ved en enestaaende Evne til paa det rigtige Tidspunkt at finde og udbygge de Virksomheder, der kunde give baade Arbejde og Fortjeneste til ham selv og til andre. Han har selv engang udtalt, at han fik Ideerne, naar han rejste i Udlandet, for saa saa han sig godt for. Cyklefabrikationens Hemmelighed lærte han i Tyskland, Iltfabrikationen fik han Ideen til i Sverige. Rørfabrikationen blev han interesseret i i Amerika og tildels ogsaa i Belgien og Tyskland. Før 1920 fremstillede man Acetylgas paa lokale smaa transportable Gasværker. Han begyndte med at fylde Gas paa Staalflasker, som kunde sendes tilbage og pasfyldes, saaledes at de bestandigt cirkulerer. Paa samme Maade med Ilt. Denne del af hans Virksomhed antog efterterhaanden meget store Dimensioner. Det sidste Aar har Hede Nielsen maattet kæmpe imod Syg-

dom. Men han vilde ikke give sig. Hanhavde Jernvilje, og netop derfor blev Kampen mod Sygdommen saa haard, inden han bukkede under. For Aar tilbage var Hede Nielsen en omstridt Mand. Han var af større Format end de fleste, og derfor var der mange, der fandt hans Metoder for haarde. De, der troede, at Hede Nielsen var en haard Mand, kendte ham ikke. Han havde i Virkeligheden et varmt og medfølelsefuldt Hjerter, og han har hjulpet mange, uden at Offentligheden fik noget at vide derom. Han elskede at sætte Arbejdet i Gang, og han følte sig stærkt knyttet til Horsens, som var hans Barndomsby. Selv om han ikke gav Udtryk derfor, saa var det ham sikkert en Tilfredsstillelse, at han — en fattig Dreng fra Landet havde haft Held og Lykke til at skabe de store Industrivirksomheder netop i hans Barndoms-købstad. Hvad disse Virksomheder har betydet og stadig betyder kan ikke vurderes højt nok. Det var en Katastrofe for Horsens, da Crome & Goldschmidts store Virksomheder blev lukket. Den Arbejdsløshed, der flød heraf, kom til at smerte til Horsens igennem en Aarrække. Nu er der igen Liv i Fabriksbygningerne. Ikke et Lokale er ledigt i hele det store Kvarter omkring Fabrikvej, og det har i høj Grad bidraget til at gøre Horsens til en af Provinsens førende Industribyer. Paa Grund af Hede Niensens enestaaende fabrikkations-tekniske Indstilling og ved personligt Initiativ har han løst talrige tekniske Problemer, der i Aarenes Løb har fundet Udtryk i hans Virksomheder. I Horsens har ingen Enkeltmand været i Stand til at udføre blot tilnærmelsesvis saa stor en Indsats indenfor Industrien som den, Hede Nielsen har udført gennem en Menneskealder, og navnlig gennem de sidste 15 Aar. Det offentlige Liv havde ikke hans Interesse. Han interesserede sig kun for det arbejdsskabende og for sit Hjem. Det var ham derfor en stor Glæde og Tilfredsstillelse, at hans to Sønner, Eigil og Ove Hede Nielsen, viste en saa udpræget Lyst og Evne til at træde i hans Fodspor og føre Virksomheden videre. Iøvrigt hvilede Hede Nielsen ud isine to Passioner, Jagt og Sejlsport og ved Besøg paa Lystgaarden »Allinggaard« ved Silkeborg, men det havde lignet ham daarligt, hvis denne Gaard kun skulde have været et Hvilested. Der hører til den et Avlsbrug paa 650 Tdr. Land og et Elektricitetsværk, som forsyner Oplandet. I de sidste Aar kunde Hede Nielsen ikke — paa Grund af Trafikforhold og andre Van-

trerede derfor udelukkende sin Interesse om sine mangeartede Virksomheder.

Ved Hede Niensens Baare har Horsens Grund til at takke denne Stormand for den Indsats, han ydede. Han var en god og trofast Horsensborger, hvis Gerning vil sættesig Spor, ogsaa efterat dette travle og arbejdsomme Menneske har lukket sine Øjne. Hans Minde vil blive bevaret blandt de største, der har levet. De, der kendte Hede Nielsen paa nærmeste Hold, vil med Vemod modtage Meddelelsen om hans Død og vil ære ham ikke alene for hans Dygtighed og som et rigt udrustet Menneske — men ogsaa som et Menneske, der brugte sine Evner i det godes, i det skabendes og opbyggendes Tjeneste.

En god Horsensborger er gaaet bort, men hans Minde vil leve til sene Tider i Eventyrets Glans.